

Kajaanin kaupunki

EETTISESTI KESTÄVÄ TOIMINTA

Luontokaupunki kasvun kärjessä

Sisältö

1. Hyvä hallinto ja hyvä johtaminen

- Soveltamisala
- Arvot
- Hyvän hallinnon periaatteet
- Hallinnon oikeusperiaatteet
- Hyvä hallinto ja johtaminen

2. Eettinen toiminta

- Esteellisyys päätöksenteossa
- Sivutoimet
- Taloudellinen etu

3. Käytännön esimerkkejä

- Poliittinen päätöksenteko
- Maankäyttö ja rakentaminen
- Julkiset hankinnat

4. Valvonta ja väärinkäytösten käsittely

- Riippumaton ja puolueeton päätöksenteko
- Prosessi väärinkäytöstilanteissa
- Lisätietoa

Versiohistoria

Versio	Muutetut kohdat	Muutoksentekijä	Hyväksytty	Päätös/Päivämäärä
1.0	Kaikki	Henna Väätäinen	Kaupunginhallitus	17.11.2020/206

Kajaanin kaupunki

1. Hyvä hallinto ja hyvä johtaminen

Soveltamisala

- Ketä koskevat?
  - luottamushenkilöitä, viranhaltijoita ja työntekijöitä
- Mitä asioita ohjeet säätelevät?
  - Näitä ohjeita noudatetaan Kajaanin kaupungin toiminnassa ja päätöksenteossa. Ne täydentävät ja täsmentävät lain säännöksiä.
  - Ohjeet sisältävät erityisesti poliittista päätöksentekoa, maankäyttöä ja rakentamista sekä julkisia hankintoja koskevia ohjeita.
  - Niitä voi soveltaa myös muuhun toimintaan, jolla on kaupungin ulkoinen liittymäpinta.
  - Kaupungin sisäisiä asioita, kuten eettistä käyttäytymistä työyhteisössä säännellään erillisillä ohjeilla.

Miksi eettiset ohjeet?

Tilanteet, joissa ei yksiselitteistä lain säännöstä

Koskee koko kaupunkikonsernia.

Toteuttavat kunnallisia perusarvoja ja pääperiaatteita.

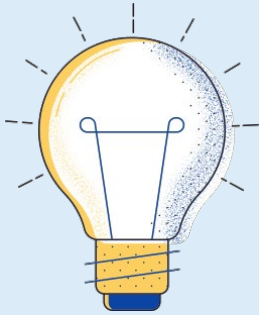
Eettisyyden edistäminen on kaikkien yhteinen asia.

Tilanteissa, joissa lainsäädäntöä tai sen virallista tulkintaa ei löydy, nojaututaan eettisiin ohjeisiin.

Eettiset ohjeet ovat koko kuntayhteisön asia. Ne koskevat myös liikelaitoksia ja tytäryhtiöitä.

Tunnetta tehtäviimme liittyvän lainsäädännön. Hallinto nojaa lakeihin ja hyvän hallinnon periaatteisiin.

Poliittiset päätöksentekijät, viranhaltijat ja työsuhteissa työskentelevät sitoutuvat näihin periaatteisiin.

Arvot

Eettiset ohjeet toteuttavat

yhteisesti hyväksytyjä arvoja.

Todelliset arvot näkyvät tekoina.

Oikeudenmukaisuus

Edistämme hyvinvointia tekemällä päätöksiä oikeudenmukaisesti. Toimimme avoimesti ja läpinäkyvästi.

Suvaitsevaisuus

Kunnioitamme ja edistämme yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Arvostamme yksilöllisyyttä ja koemme erilaisuuden voimavarana. Suhtaudumme toisiimme ennakkoluulottomasti ja arvostaen.

Turvallisuus

Panostamme turvalliseen ja terveelliseen ympäristöön. Haluamme tehdä jokaisesta päivästä turvallisen.

Luottamus tulevaisuuteen

Tahdomme mahdollistaa sujuvan arjen. Edistämme kaupungin elinvoimaa myös tulevaisuudessa.

Hyvän hallinnon periaatteet

On perustuslain mukainen oikeus.

Muistamme, että oikeus hyvään hallintoon on perustuslain tasoinen oikeus.

Meitä ohjaa hyvä hallinto ja palveluasenne.

Konkretisoituu hallintolain hyvän hallinnon perusteissa. Otamme hyvän hallinnon periaatteet huomioon kaikessa toiminnassamme, ei vain päätöksenteossa tai asioiden käsittelyssä. Toimimme palveluasenteella.

Hallinnon oikeusperiaatteet ohjaavat päätöksentekoamme.

Hallinnon oikeusperiaatteet ohjaavat päätösharkintaamme ja asioiden käsittelyä. Kajaanilaisilla on oikeus luottaa toimintamme oikeellisuuteen ja virheettömyyteen. Virheet tunnustetaan ja tunnustetaan, jotta ne voidaan korjata.

Huomioimme myös muun lainsäädännön.

Kuntalaki, hallintolaki, hankintalaki, julkisuuslaki ja rikoslaki viitoittavat kunnallishallinnon eettisiä periaatteita.

Hallinnon oikeusperiaatteet

Luottamuksensuoja- periaate

ohjaa kaikkea toimintaamme.
Yksilöllä on oikeus luottaa
toimintamme oikeellisuuteen
ja virheettömyyteen.

Yhdenvertaisuus

Kohtelemme kaikkia
tasapuolisesti,
johdonmukaisesti ja
syrjimättömästi.

Toimenpiteitä harkittaessa,
mietimme voimkeko
soveltaa samaa
toimintamallia tai
periaatetta myös kaikissa
muissa vastaavissa
tilanteissa.

Tarkoituksidonnaisuus

Visiomme on luontokaupunki
kasvun kärjessä. Käytämme
harkintavaltaamme viisaasti
kohti tätä visiotamme. Meillä
ei ole muita vaikuttimia kuin
meille säädettyjen tehtävien
hoitaminen ja vahvistetun
strategian mukaisten
kasvuteemojen
toteuttaminen.

Suhtaudumme kriittisesti
omiin vaikuttimiin.

Objektiviteetti- periaate

Toimimme palveluasenteella
asiallisesti ja puolueettomasti.
Huolehdimme, että toimintamme
kestää myös jälkikäteen
arvioinnin.

Mietimme miten asia on ja miltä
se näyttää ulospäin.

Suhteellisuus- periaate

Mitoitamme keinot niin,
ettei kenenkään oikeuksia
tai etuja rajoiteta enempää
kuin haitan tai vaaran
poistaminen edellyttää.

Käytämme aina asiaan
suhteutettuna oikeita
menetelmiä ja käytämme
julkista valtaa
oikeudenmukaisesti,
puolueettomasti ja
riippumattomasti.

Hyvä hallinto ja johtaminen

Teemme meille asetetut velvoitteet, tehtävät ja tavoitteet.

Toimintamme perustuu lainsäännöksiin, määräyksiin, ohjeisiin ja yhteisesti sovittuihin tavoitteisiin ja toimintamalleihin. Noudatamme näitä kaikessa tekemisessämme. Teemme asioita aktiivisesti ja oma-aloitteisesti kunnan perustehtävä huomioiden.

Johtaminen on vastuullista.

Strateginen ja operatiivinen henkilöstöjohtaminen on vastuullista. Yhteisten pelisääntöjen noudattaminen on kaikkien vastuulla. Johtajien tehtävänä on esimerkiksi kannustaa hallinnon periaatteiden toteutumista ja puuttua poikkeamiin ajoissa.

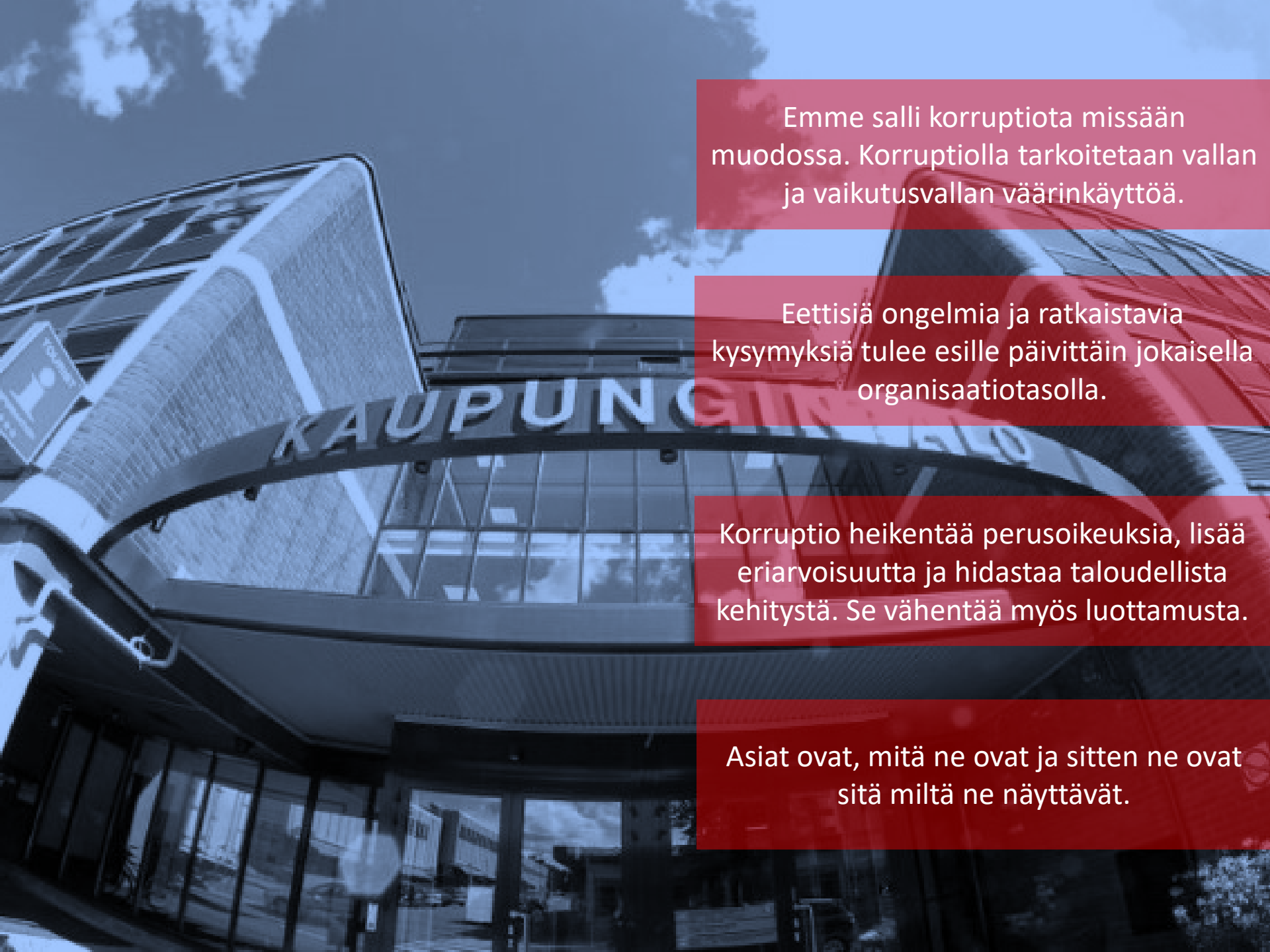
Käsitlemme asiakkaidemme asioita kunnioittavasti.

Ymmärrämme, että käsittelemämme asiat ovat asiakkaillemme tärkeitä. Käsitlemme liikesalaisuuksia ja yksityisyyden suojaan liittyviä kysymyksiä niille kuuluvalla huolellisuudella. Käytämme ja jaamme tietoa luotettavasti ja turvallisesti. Perustelemme päätöksemme ymmärrettävällä kielellä.

Meillä on vastuullisia kumppaneita.

Kohtelemme sidosryhmiämme yhdenvertaisesti. Edellytämme heiltäkin eettisten periaatteidemme noudattamista. Emme ohjaa sopimuskumppania tai muuta tahoja toimimaan tavalla, jolla emme itsekään saisi toimia.

Emme salli korruptiota missään muodossa. Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäyttöä.

Eettisiä ongelmia ja ratkaistavia kysymyksiä tulee esille päivittäin jokaisella organisaatiotasolla.

Korruptio heikentää perusoikeuksia, lisää eriarvoisuutta ja hidastaa taloudellista kehitystä. Se vähentää myös luottamusta.

Asiat ovat, mitä ne ovat ja sitten ne ovat sitä miltä ne näyttävät.

Kajaanin kaupunki

2. Eettinen toiminta

Varmistu puolueettomuudestasi ja riippumattomuudestasi

Esteellisyys päätöksenteossa

Kaiken perustana on luottamus. Vastuulliset toimintatavat mahdollistavat asioiden ulkopuolisen ja jälkikäteisen tarkastelun. Vastuullisena luottamushenkilönä, viranhaltijana tai muussa tehtävässä varmistamme yhdenvertaisen kohtelun, päätösten puolueettomuuden, objektiiviset ja selkeät päätösten perusteet sekä toiminnan läpinäkyvyyden.

Esteellisyys

Viranhaltijan ja muun luottamushenkilön **esteellisyydestä** säädetään hallintolaissa. Valtuutetun esteellisyydestä säädetään kuntalaissa.

Henkilö, jolla on sellainen suhde käsiteltävään asiaan, että se vaarantaa hänen puolueettomuutensa, on esteellinen.

Emme osallistu esteellisenä henkilönä asian valmisteluun, emmekä päätöksentekoon. Jokainen vastaa tästä arvioinnista itse. Jos varmuutta asiasta ei ole, on parempi jäädä itsensä. Tunnistamme kuitenkin, että viranhaltijat ja luottamushenkilöt toimivat aina virkavastuulla, jolloin jääväämiselle on oltava peruste.

Sidonnaisuusilmoitus

Huolehdimme lisäksi, että luottamushenkilönä teemme sidonnaisuusilmoituksen kuntalain 84 §:n edellyttämällä tavalla.

Sidonnaisuusilmoitus on tehtävä:

- Johtotehtävistä ja luottamustoimista elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä tai muissa yhteisöissä
- Merkittävästä varallisuudesta
- Muista sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatoiminnassa

Ilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka ylläpitää niistä rekisteriä ja huolehtii niiden ilmoittamisesta valtuustolle sekä julkaisemisesta verkkosivuilla.

Sivutoimet

Sivutoimi edellyttää aina erillisen luvan, jos toimen hoitaminen edellyttää sen hoitamista viranhaltijan varsinaisella työajalla. Sivutoimilupa voidaan antaa myös määräaikaisena tai peruuttaa. Ilmoitus sivutoimesta tulee tehdä, jos sivutointa harjoitetaan työajan ulkopuolella.

Sivutoimiluvat

Sivutoimilupaa arvioitaessa, arvioidaan sen vaikutus esteellisyyteen. Sivutoimilupa evätään, jos viranhaltija sen johdosta tulisi esteelliseksi tekemään omaa työtään.

Tällöin sivutoimi voi vaarantaa luottamuksen tasapuoliseen kohteluun tai olla luonteeltaan kilpailevaa toimintaa.

Ilmoitus sivutoimesta

Viranhaltija on velvollinen tekemään sivutoimi-ilmoituksen silloin, kun sivutointa ei harjoiteta varsinaisella työajalla. Harkinta perustuu samoihin kriteereihin kuin muiden sivutoimilupien myöntämisessä.

Työsuhteiset työntekijät

Työsuhteisten osalta sivutoimiluvan antamisessa tai sivutoimi-ilmoituksen hyväksymisen harkinnassa noudatetaan samoja perusteita kuin virkasuhteisten osalta.

Työntajalla ei kuitenkaan ole oikeutta automaattisesti kieltää kaikkea työntekijän vapaa-ajalla tapahtuvaa työn tekemistä, ammatin harjoittamista tai muuta elinkeinotoimintaa, vaan asiaa tulee tarkastella kilpailevan toiminnan näkökulmasta erityisesti kokoaikaisessa työssä olevien osalta.

Taloudellinen etu

Taloudellinen etu voi vaarantaa päätöksenteon riippumattomuuden. Vieraanvaraisuus on usein yhteistyön luonnollinen osa. Sitä onkin hyvä harjoittaa, jos strategiset tavoitteet tai työtehtävät sitä edellyttävät. Asema ja arvo vaikuttavat tässä punnintaan.

Vieraanvaraisuus

Vieraanvaraisuuden ja edustustilaisuuksien tarkoituksena on edistää strategisia kasvuteemojamme, jotka ovat:

1. Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa
2. Resurssiviisautta luontokaupungissa
3. Tulevaisuus nuorissa
4. Osaajista elinvoimaa

Lahjojen ja etujen vastaanottaminen

Sitoudumme arvioimaan asiaa ulkopuolisen silmin. Mietimme, vaikuttaako se arvioon toiminnan puolueettomuudesta tai riippumattomuudesta.

Asema vaikuttaa arvioon

Johtavassa asemassa olevat viranhaltijat ovat velvollisia hoitamaan yhteiskunta- ja edustussuhteita laajemmin kuin muu henkilöstö. Se kuuluu heidän tehtäviinsä.

Toisaalta, jos lahja tai muu taloudellinen etu kohdistuu suoraan päätöksentekijään, tätä on arvioitava tiukemmin.

Hyväksyttävä arvo

Hyväksyttävän lahjan laatua ja arvoa ei ole määritelty. Arvio edellyttää tapauskohtaista harkintaa. Ilman eri perustetta (esimerkiksi asemaan perustuvaa velvoitetta), **voit osallistua yhteistyökumppanin maksamalle lounaalle tai ottaa sitä vastaavan lahjan vastaan.** Arvon lisäksi asiaan vaikuttaa toistuvuus, laatu ja muut olosuhteet. Merkitystä on myös sillä tarjotaanko etua joukolle vai yksittäiselle henkilölle.

Erityistä huomiota on esimerkiksi kiinnitettävä kilpailutusten yhteydessä vastaanotettaviin lahjoihin tai etuuksiin.

Kilpailutuksen ollessa kesken ei ole syytä ottaa vastaan mitään lahjaa tai etuutta kilpailutukseen osallistuvalta, edes välillisesti.

Matkat ja yritystilaisuudet

Lähtökohtana on se, että Kajaanin kaupunki maksaa viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden ja työntekijöiden matkat, kun ne liittyvät tehtävien hoitoon.

Yritysten tarjoamat matkat

Tunnistamme, että meillä voi olla oman asemamme perusteella vaikutusvaltaa yrityksen liiketoimintaan tai sitä koskeviin päätöksiin. Vaikutusvalta voi olla esimerkiksi tehtäessä tai valmisteltaessa kaavoitukseen liittyviä päätöksiä tai hankintoja.

Jos saamme kutsun matkalle omalla nimellämme, saattaa se tarkoittaa halua vaikuttaa päätöksentekoon epäasiallisella tavalla. Merkitystä ei ole sillä, järjestetäänkö matka työ- vai vapaa-ajalla.

Suhdetoiminnassa saattaa myös olla tilanteita, joiden tarkoituksena on ainoastaan tarjota mahdollisuus henkilökohtaiseen tutustumiseen tai tietojen vaihtoon. Keskustele tilanteesta aina lähiesimiehesi kanssa. Jos matkan tarkoitus liittyy tehtäviesi hoitoon, kaupunki voi maksaa siitä koituvat kustannukset.

Yritystilaisuudet

Yritysten tarjoamat tilaisuudet ovat taloudellisia etuuksia. Erityisesti, kun niihin liittyy kestitystä, kuten ruuan, juoman tai ohjelmasisältöjen tarjoamista. Näihin tilaisuuksiin osallistuminen vaatii tapauskohtaista harkintaa.

Hyväksyttävyyteen voi vaikuttaa esimerkiksi se, onko kyse yleisestä PR-tilaisuudesta vai pyritäänkö tilaisuudessa vaikuttamaan kunnan toimintaan tai luottamushenkilön päätöksentekoon. Tavanomainen vieraanvaraisuus, kuten esimerkiksi kahvituksen tai normaalin lounaan tai päivällisen tarjoaminen on hyväksyttävää.

Jos lounas tai päivällinen sisältää muuta tarjoilua, kuten ruokajuomien lisäksi alkoholitarjoilua, ei sitä ilman erityistä syytä tule hyväksyä.

Jos yksittäisen tarjoilun arvo nousee tai tarjoilu toistuu usein, kieltäydymme tarjotusta kohteliaasti.

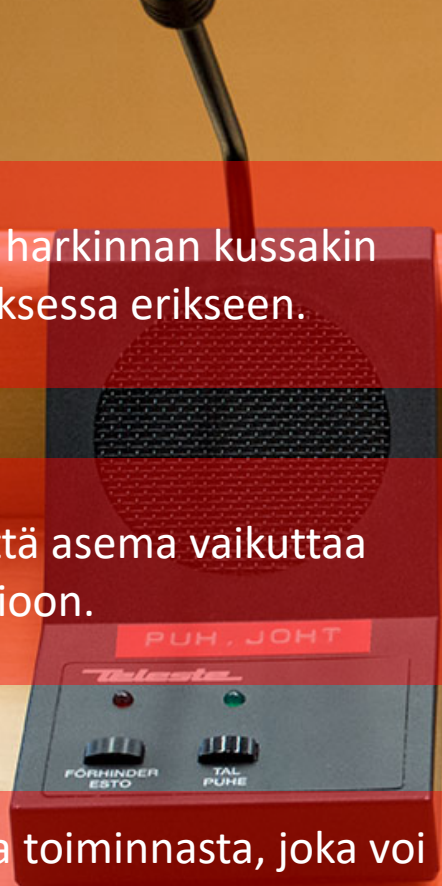

Teemme eettisen harkinnan kussakin yksittäistapauksessa erikseen.

Ymmärrämme, että asema vaikuttaa arvioon.

Pitäydymme kaikesta toiminnasta, joka voi vaarantaa puolueettomuuden tai riippumattomuuden tehtävässämme.

Työtehtäviin liittyvät matkakulut ja edustamiseen liittyvät muut kulut pyritään hoitamaan aina työnantajan puolesta.

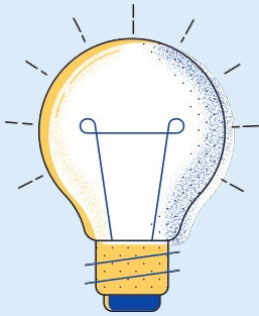

Kajaanin kaupunki

3. Käytännön esimerkkejä Tunnista tilanteet

Poliittinen toiminta- ympäristö

Poliittiset virkanimitykset

Poliittiset virkanimitykset tai kelpoisuusehtojen räätälöinti tietyille henkilölle sopivaksi eivät ole omiaan lisäämään luottamusta päätöksenteon puolueettomuuteen ja riippumattomuuteen.

Pyöröovi -ilmiö

Pyöröovi-ilmiössä päätöksentekijä siirtyy suoraan politiikasta liike-elämän palvelukseen. Näissä tilanteissa luottamuksellisen tiedon hyödyntämisessä on oltava erityisen tarkkana.

Peitelty vaalirahoitus

Sidonnaisuuksien arvioimiseksi vaalirahoituksen läpinäkyvyys on tärkeää. Vaalirahoituksen julkisuuden on tarkoitus antaa ulkopuolisille tietoa päätöksentekijän taloudellisista sidonnaisuuksista.

Päättäjien kaksoisroolit

Päättäjien kaksoisroolin on niin ikään oltava läpinäkyviä. Luottamushenkilöiden on kiinnitettävä erityistä tarkkuutta, etteivät he hyödynnä luottamustoimessaan saamaansa tietoa epäasiallisesti. Myös viranomaisen ja työntekijöiden on huomioitava, etteivät he osallistu sivutoimenaan toimintaan, joka voi vaarantaa puolueettomuuden tai riippumattomuuden.

Maankäyttö ja rakentaminen

Lahjusten tarjoaminen ja vastaanottaminen

Lahjonta, lahjusten ottaminen ja pyytäminen on epäasiallista toimintaa ja voi olla myös rangaistavaa. Myös väkivallalla pakottaminen, uhkailu tai muu vastaava rikoslain nojalla rangaistava toiminta on erittäin moitittavaa. Nämä voivat vähentää luottamusta viranomaisen toiminnan puolueettomuuteen.

Maanomistajien epäasiallinen suosiminen

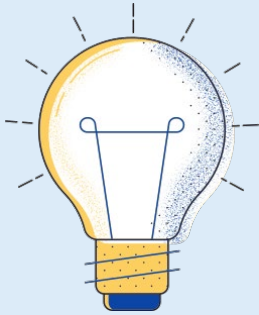
Esimerkiksi kaavoitusaloitteiden käsittelyssä tai tontinluovustilanteissa voi tapahtua suosimista. Maankäytön suunnittelun tavoitteena on luoda edellytykset hyvälle elinympäristölle. Sitä ohjaa siis yhteisen hyvän periaate. Tontinluovutusten on tapahduttava etukäteen päätettyjen periaatteiden mukaisesti.

Ammattivalittajat ja kunnan/rakennuttajan kiskonta

Käytettäessä julkista valtaa on kaikkia ihmisiä kohdeltava tasapuolisesti ja yhdenvertaisesti. Tarvitsemme ihmisiä, jotka arvioivat työtämme myös ulkopuolelta, mutta epäasialliseen käyttäytymiseen on syytä puuttua.

Esteellisyys ja päätöksentekijän omat intressit päätöksenteossa

Maankäyttö ja rakentaminen tapahtuu lain tavoitteiden ja yleistä etua palvelevien periaatteiden mukaisesti. Tässä toiminnassa on paljon taloudellisia intressejä, minkä vuoksi riippumattomasta päätöksenteosta on erityisesti huolehdittava.

Hankinnat

Rakenteellista korruptiota on
kunnissa erityisesti julkisissa
hankinnoissa.

Kilpailuttamatta jättäminen

Laki julkisista hankinnoista lähtee siitä, että **kaikki** hankinnat on kilpailutettava. Kajaanin kaupungin pienhankintaohjeet noudattavat myös tätä pääsääntöä. Suorahankinta tai suoraosto on aina **poikkeus, jolle on oltava perusteet**.

Hankinnan kohteen määrittely siten, että tiettyä tarjoajaa suositaan vailla perusteluja

Laki julkisista hankinnoista korostaa yhdenvertaisen ja tasapuolisen kohtelun vaatimusta kaikissa hankinnoissa. Kajaanin kaupungin arvot edellyttävät myös tätä. Hankinnan kohteen määrittely suosien jotakin tarjoajaa ei täytä edellytyksiä.

Lahjusten tarjoaminen ja vastaanottaminen

Tähän vaikuttaa lahjan tai etuuden arvo, mutta myös se, missä vaiheessa se annetaan. Kesken kilpailutusprosessin annettuja lahjoja ei tule hyväksyä.

Oma tai lähipiirin etu

Hankintoja tehdään **yhteisen edun nimissä ja aina vain niihin tarkoituksiin**, joita kunnalle määritellyt tehtävät ja niiden asianmukainen suorittaminen edellyttävät. Päätöksentekijöiden oma etu ei saa olla päätöksenteon peruste edes välillisesti. Jos tunnistamme, että voimme edes välillisesti hyötyä hankinnasta, ohjaamme sen jo suunnitteluvaiheessa jonkun muun hoidettavaksi.

Hankinnat

Esteellisyytilanteiden huomiotta jättäminen

Esteellisyytilanteet on huomioitava jo hankintoja suunniteltaessa. Yhdenvertaisen kohtelun periaate edellyttää, ettei esteellinen henkilö osallistu edes asian valmisteluun.

Hankintasopimuksen laajentaminen tai muuttaminen ilman perustetta.

Jos ostamme hankintasopimuksen ulkopuolelta laajasti palveluita tai tavaroita, voimme rikkoa jotakin toista voimassa olevaa sopimusta. Kyseisenkin sopimuksen osalta kysymykseen voi tulla hankintasopimuksen laitton muuttaminen. Molemmat rikkovat myös lain edellyttämiä yhdenvertaisen ja tasapuolisen kohtelun vaatimuksia.

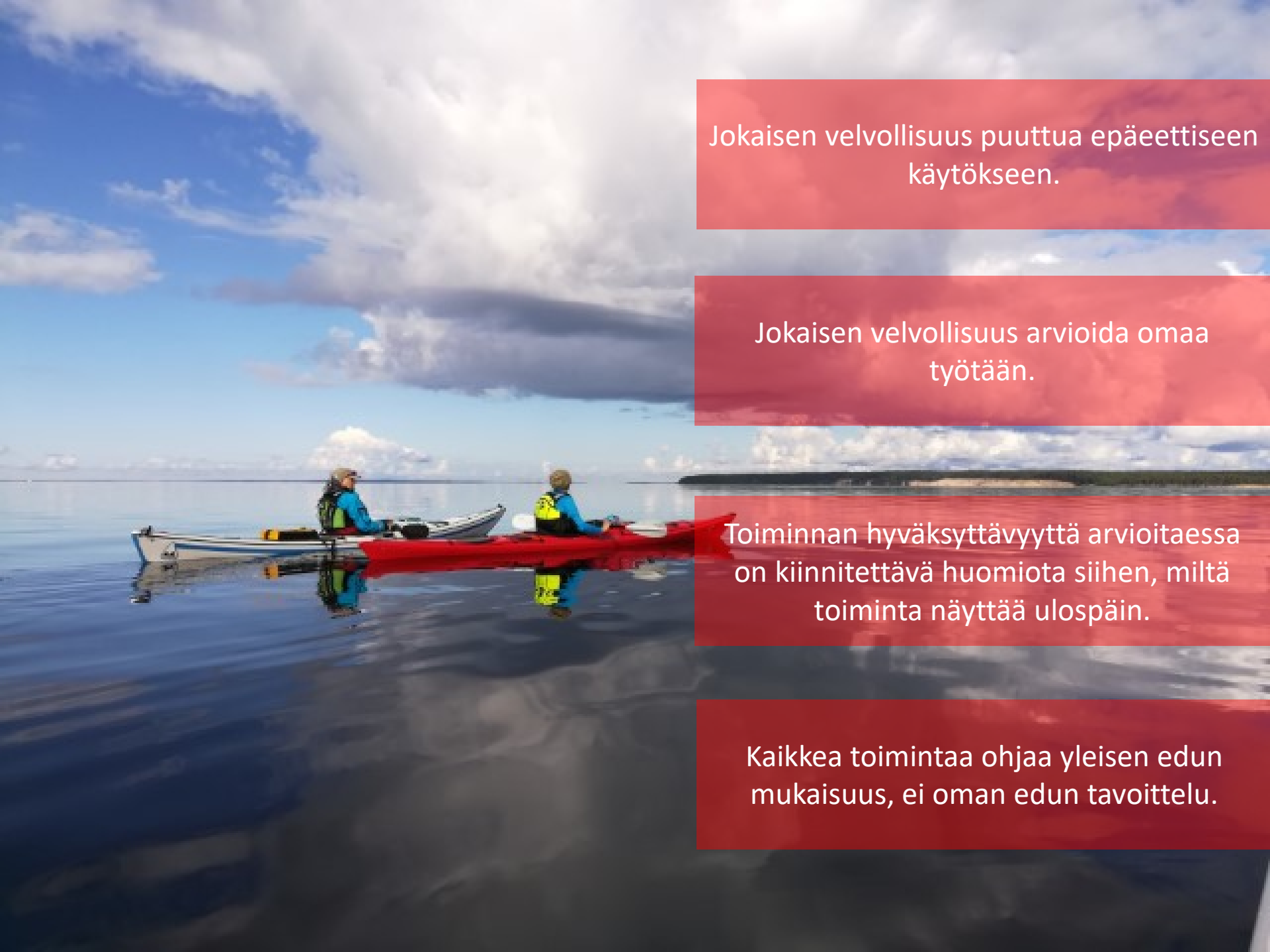
Tilaukset ja lisälaskut ilman todellista tarvetta

Julkisissa hankinnoissa on huomioitava budjetti, mutta myös se, että hankintoja tehdään **aina vain tarpeeseen**. Käyttämätön budjetti ei ole tarve.

Kilpailun välttäminen tarjouskartellitilanteessa

Julkisista hankinnoista annetun lain nojalla kartellitilanteisiin tulee suhtautua erittäin kielteisesti. Siksi kaikkiin sopimuksiin ja tarjouspyyntöihin on Kajaanin kaupungilla otettu toimittajien vakuutus siitä, että he sitoutuvat tällaisen vastaiseen työhön. Meillä on velvollisuus puuttua, jos havaitsemme hinta- tai muita kartelleja.

A photograph of two people kayaking on a calm lake. The sky is blue with scattered white clouds. The water is still, reflecting the sky and the kayakers. One person is in a white kayak, and the other is in a red kayak. They are both wearing life jackets and paddling.

Jokaisen velvollisuus puuttua epäeettiseen käytökseen.

Jokaisen velvollisuus arvioida omaa työtään.

Toiminnan hyväksyttävyyttä arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, miltä toiminta näyttää ulospäin.

Kaikkea toimintaa ohjaa yleisen edun mukaisuus, ei oman edun tavoittelu.

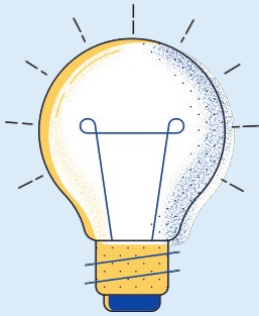

Kajaanin kaupunki

4. Valvonta ja väärinkäytösten käsittely

Riippumaton ja puolueeton päätöksenteko

Ensimmäinen vaihe on eettisen ongelman mahdollisuuden tunnistaminen. Nosta asia rohkeasti työkaveriidesi ja esimiehesi kanssa esille. Ratkaisuhakuinen keskustelu on laadukkaan päätöksen edellytys.

Eettisen toiminnan tärkeys

Puolueettomuus ja riippumattomuus on hyvän hallinnon ja luottamuksen peruskallio. Vaikka tarkoituksena ei olisikaan vaikuttaa vastaanottajan myöhempiin toimiin, saattaa luottamus vaarantua.

Oikeus kieltäytyä

Meillä on aina oikeus kieltäytyä meille osoitetusta lahjasta tai muusta taloudellisesta edusta.

Mikäli päätät ottaa lahjan vastaan, kerro siitä lähiesimiehellesi!

Havaitessamme ongelman

Hankimme kaiken tarvittavan selvityksen, jotta voimme hahmottaa ongelman laajuutta ja vakavuutta.

Sitoudumme keskustelemaan ongelmasta avoimesti, objektiivisesti, analyttisesti ja ratkaisuhakuisesti. Analysoimme eri ratkaisuvaihtoehtoja. Pyrimme hahmottamaan, mitä eri vaihtoehtot ovat ja toisaalta, miltä ne ulkoapäin arvioituna näyttävät.

Käytämme tarvittaessa asiantuntijoita oikean tilannekuvan ja ratkaisun löytämisessä.

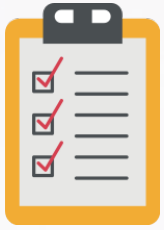
Viestintä

Noudatamme viestinnässä kriisiviestinnästä ja muusta viestinnästä annettua ohjeistusta. Muistamme aina miettiä myös viestintään liittyvät kysymykset. Kajaanin kaupungin viestinnästä vastaavat on syytä ottaa mukaan suunnitteluun jo hyvissä ajoin.

Kriisiviestinnässä tai muutoin negatiivisia asioita viestittäessä on tärkeä ottaa huomioon seuraavat periaatteet:

1. Annamme kattavan ja tarkan tilannekuvan
2. Viestimme nopeasti ja täsmällisesti
3. Olemme avoimia ja johdonmukaisia

Onnistunut viestintä poikkeamatilanteissa lisää luottamusta.

Prosessi väärinkäytöstilanteissa

1 Ongelman havaitseminen

Jokaisella on esille nostamisen velvoite. Poikkeamista voi ilmoittaa yhteisesti sovittuun kanavaan.

2 Keskustelu esimiehen kanssa

Esimies vastaa tilannekuvan muodostamisesta, tarvittavan selvityksen hankkimisesta ja asian etenemisen varmistamisesta.

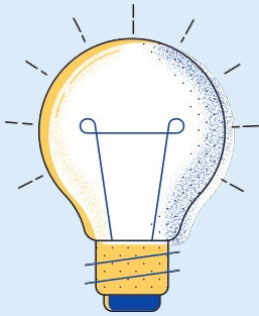
3 Sisäinen tarkastus

Tarvittaessa raportoidaan sisäiseen tarkastukseen ja kytketään riskienhallinta mukaan keskusteluun.

4 Päätös ja viestintä

Asia tutkitaan ja perusteet selvitetään. Tehdään päätökset seuraamuksista ja siitä, miten asiasta viestitään. Tarvittaessa käydään läpi myös työyhteisössä.

Lisätietoa

Kuntaliiton ohje vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista

<https://www.kuntaliitto.fi/yleiskirjeet/2017/ohje-vieraanvaraisuudesta-eduista-ja-lahjoista>

Esteellisyys kunnan päätöksenteossa

<https://www.kuntaliitto.fi/laki/kunnan-paatoksenteko/esteellisyys>

Läheisen määritelmä

<https://www.kuntaliitto.fi/laki/kunnan-paatoksenteko/esteellisyys/esteellisyysaannosten-tarchoittamat-laheiset>

Hallintolain 28 § 2-3 mom

Korruptio hankinnoissa ja tarjouskartellit

<https://korruptiontorjunta.fi/julkiset-hankinnat>
<https://korruptiontorjunta.fi>

Tietosuojasta

Tietosuojalaki 5.12.2018/1050
EU:n tietosuojasetus 2016/679

Tunnistamme epäeettisen käyttäytymisen.

Toteutamme hankinnat yhdenvertaisesti, tasapuolisesti ja kestävän talouden periaatteet huomioiden.

Turvaamme kestävän talouden noudattamalla hyvän hallinnon periaatteita kaikessa toiminnassamme.

Maankäyttöön ja rakentamiseen liittyvissä päätöksissä edistämme hyvää elämää älykkäässä kaupungissa lainsäädännön tavoitteiden mukaisesti.

Poikkeamiin puuttuminen on kaikkien tehtävä, mutta se on erityisesti esimiesten vastuulla.

Johtavassa asemassa olevat ja luottamushenkilöt edustavat kaupunkiamme eettisesti ja strategisten tavoitteiden täyttämiseksi.

Asiat ovat, mitä ne ovat ja sitten ne ovat sitä miltä ne näyttävät.

Kaikkea toimintaamme ohjaa palveluperiaate. Päätökset perustellaan selkeästi ja ymmärrettävästi.